

Akademikernes forslag til finansloven for 2016 - forskning, uddannelse og innovation

Den 23. september 2015
Sag.nr. S-2015-573
Dok.nr.
ks/-

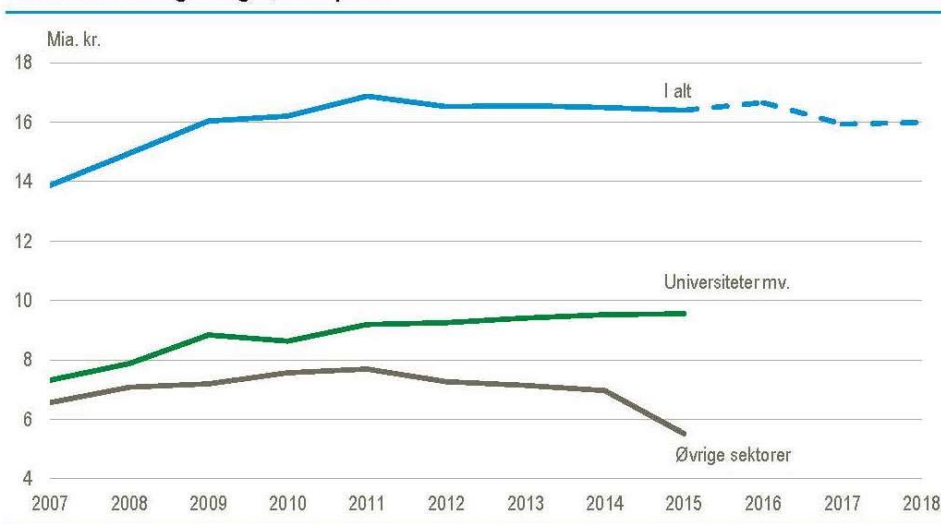
Øversigt: Akademikernes forslag til finansloven for 2016:

1. Fastholdelse og genopretning af bevillingerne til uddannelse
2. Styrkelse af taxametrene
3. Øget ambitionsniveau for offentlige forskningsinvesteringer
4. Flere basismidler til universiteter og forskningsinstitutioner
5. Stabile forsknings- og uddannelsesbevillinger til institutionerne
6. Flere midler til Danmarks Innovationsfond

Status for forskningsbevillingerne

På finansloven for 2015 blev der afsat 16,5 mia. kr. til forskning og udvikling, og det betød for andet år i træk et fald i de statslige forskningsbevillinger, i år på 1 pct. i forhold til 2014. Basismidler til universiteter, andre forskningsinstitutioner, internationale aktiviteter mv. udgør i 2015 67,5 pct. af de afsatte statslige forskningsmidler.

Statens forskningsbudget, 2015-priser

Anm.: Budgettal for årene 2007-2014 er omregnet til 2015-prisniveau. / a# indeholder afsatte reserver for årene 2016-2018.

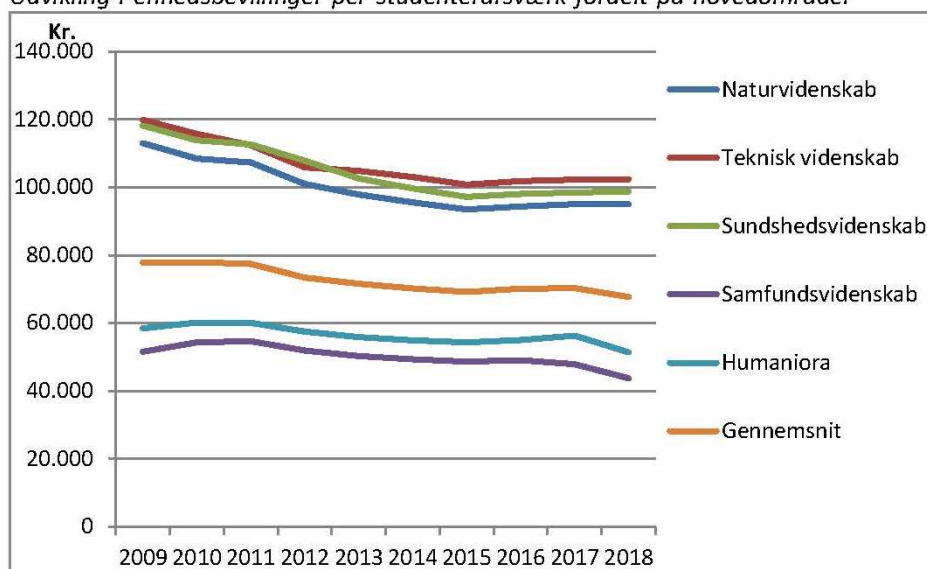
Kilde: Danmarks Statistik: Statens forskningsbudget 2015, 28. januar 2015.

Der resterer for 2016 en forskningsreserve til senere udmøntning på 1.595 mio. kr.

Status for uddannelsesbevillingerne

Ifølge beregninger fra Danske Universiteter har de gennemsnitlige enhedsbevillinger til uddannelse været faldende over de seneste år.

Udvikling i enhedsbevillinger per studenterårsværk fordelt på hovedområder

Kilde: Danske Universiteter om finanslov 2016, 26. marts 2015.

Faldet skyldes bl.a. de årlige 2 pct. nedskæringer på alle taxametre. Samtidig har det generelle pres på basismidlerne, som i en del tilfælde anvendes til at understøtte økonomien i uddannelserne, også betydet et pres på uddannelsernes økonomi.

Akademikernes forslag til finansloven for 2016:

1. Fastholdelse og genopretning af bevillingerne til uddannelse

Den absolut vigtigste aktuelle opgave på uddannelsesområdet bliver at undgå de bebudede besparelser på uddannelserne, hvad enten det drejer sig om ungdomsuddannelserne eller de videregående uddannelser. På universiteterne er der i forvejen – også uden de bebudede besparelser – brug for en genopretning af uddannelsesbevillingerne, idet enhedsbevillingerne pr. studenterårsværk er faldet over en årrække.

Der kan i de kommende år forventes en stærkt øget STÅ-produktion, både pga. meroptaget de foregående år og pga. fremdriftsreformen. Derfor er det afgørende, at uddannelsesfinansieringen øges tilsvarende, så kvaliteten i uddannelserne kan fastholdes. Akademikerne anbefaler, at de bebudede 2 pct. besparelserne på uddannelserne aflyses, og at den i årevis fungerende "grønthøster" på taxameterbevillingerne på 2 pct. afskaffes, så der sker en genopretning af uddannelsesbevillingerne målt på enhedsbevillinger pr. studenterårsværk. Og så skal basismidlerne, som udgør et vigtigt finansieringsgrundlag for uddannelserne, øges.

2. Styrkelse af taxametrene

Institutionerne har brug for at få sikkerhed for som minimum det aktuelle taxameterbevillingsniveau for at sikre kvaliteten i uddannelserne og en ordentlig planlægningshorisont. Akademikerne anbefaler, at taxameterløftet på humaniora og samfundsfag (takst 1) gøres permanent, og at taxametrene på takst 2 og 3 forhøjes.

3. Øget ambitionsniveau for offentlige forskningsinvesteringer

Det har over en årrække været skiftende regeringers målsætning, at de offentlige forskningsinvesteringer skal udgøre minimum 1 pct. af BNP. Men de førende videnregioner verden over investerer væsentligt mere i forskning og udvikling, så for at få Danmark med blandt de stærkeste forskningsnationer må ambitionsniveauet op. Akademikerne anbefaler, at de offentlige forskningsinvesteringer i 2016 forøges til 1,2 pct. af BNP og derefter gradvist øges til at udgøre 1,5 pct. af BNP i 2025. Med en sådan investering kan der skabes flere excellente forskningsmiljøer og flere og bedre samarbejder mellem offentlige videninstitutioner og virksomheder – til gavn for vækst og beskæftigelse.

4. Flere basismidler til universiteter og forskningsinstitutioner

Basismidlerne er afgørende for, at universiteterne kan holde en høj kvalitet i ydelserne til samfundet. De sikrer banebrydende forskning af høj kvalitet inden for universiteternes forskningsstrategier, topmoderne infrastruktur, et højt ambitionsniveau for forskeruddannelsen, grundlaget for de forskningsbaserede uddannelser, medfinansiering af eksterne bevillinger fra virksomheder og fonde samt givtige forskningssamarbejder med private virksomheder. Heroverfor giver øget konkurrenceudsættelse af forskningsmidler et dårligere arbejdsmiljø og mere usikre ansættelsesvilkår for forskerne. Akademikerne kvitterer for, at basismidlerne til universiteterne ikke er omfattet af omprioriteringsbidraget, og Akademikerne anbefaler samtidig, at basismidlernes andel af de statslige investeringer i forskning øges til 70 pct. Endelig anbefales det, at grundbevillingen til professionshøjskolerne øges til 500 mio. kr. om året.

5. Stabile forsknings- og udviklingsbevillinger til institutionerne

Den tidligere regering indførte en stabilitet i budgettet for universiteternes basisbevillinger, idet der har været rullende treårige bevillinger. Dermed reduceres usikkerheden for institutionerne, og det bliver muligt at planlægge uddannelses- og forskningsaktiviteterne fremadrettet uden at have en stor egenkapital. Det samme har været gældende for professionshøjskoler, erhvervsakademier mv. Akademikerne anbefaler, at den nye regering fortsætter ordningen med rullende treårige bevillinger.

6. Flere midler til Danmarks Innovationsfond

Innovationsfonden kommer til at spille en central rolle i forhold til at understøtte forsknings- og innovationssamarbejde mellem virksomheder, universiteter og andre videninstitutioner – og dermed i indsatsen for at omsætte forskning til innovation, vækst og beskæftigelse. Akademikerne anbefaler, at Innovationsfonden tilføres flere midler til investering i projekter og forskningssamarbejder, så det nuværende budget på

ca. 1,6 mia. kr. øges i 2016. Det anbefales som en del heraf, at fondens bevilling til iværksætterpiloterne øges fra de nuværende 10 mio. kr. årligt, så ordningen kan videreudvikles, og så flere end de aktuelle 40 iværksætterpiloter om året kan prøve deres evner af.